

Пенкаль Наталія Анатоліївна
IV курс, спеціальність «Економіка та управління підприємствами»
Хмельницький національний університет
Науковий керівник: к.е.н., доц. Михайловська І.М.

РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ ВЗАЄМОДІЇ БАНКІВ ТА СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ УКРАЇНИ

Ризики можуть виникати і реалізовуватись в результаті виконання банками і страховими компаніями певних функцій.

Функції банків та страхових компаній можна поділити на дві групи: по-перше, це функції, що в цілому характеризують їх як фінансових посередників, по-друге, це специфічні функції, що характерні виключно або банкам, або страховим компаніям. Реалізуються вказані функції при виконанні фінансовими, посередниками своїх операцій. Таким чином, економічною основою взаємодії банків і страхових компаній є наявність у них загальних і специфічних функцій.

Загальними функціями, як для банків, так і для страхових компаній, є функція посередництва у формуванні інвестиційних ресурсів і функція їх капіталізації. Банки, як відомо, інвестують залучені тимчасово вільні грошові кошти підприємств і населення, при цьому таке залучення здійснюється за допомогою різних видів депозитів на платній основі, з обов'язковим еквівалентним поверненням.

Страхові компанії відрізняються відносно стійким приростом грошових коштів утримувачів страхових полісів, що дозволяє розміщувати їх у довгострокові цінні папери. Крім того, інвестиційна діяльність страхових компаній може бути забезпечена банківською системою: страхові компанії розміщують свої страхові резерви в банках, одержують певні процентні доходи, а банки їх розміщують в активні операції також з метою одержання доходів. У результаті банки, сплачуючи відсотки по вкладених коштах, забезпечують капіталізацію фінансових ресурсів страхових компаній, тобто сприяють виконанню страховими організаціями загальної з банками функції - капіталізації.

Специфічною функцією, яка виконується банками в процесі організації їх взаємовідносин із страховими організаціями, є функція організації грошового обороту, інструментом якої є розрахунково-касові операції, причому банки організують розрахунково-касове обслуговування як самих страхових організацій, так і їх клієнтів. А страхові компанії пропонують захист банкам від можливих збитків від неякісних активних і господарських операцій, що є результатом вимоги виконання ними специфічних функцій: попереджувальної та компенсаційної.

Виконання вказаних вище функцій створює умови для розвитку нового напрямку фінансового бізнесу - банківсько-страхового. Водночас необхідно відзначити, що наявність як загальних, так і специфічних функцій банків і страхових компаній є основою для їх спільної діяльності.

Таким чином, взаємодію банків та страхових компаній слід розуміти як інструмент управління ризиками за допомогою різного ступеня інтеграції банків та страхових компаній.

Рис. 1. Схема взаємодії страхової компанії і банку та її основні ефекти.
 Джерело: розроблено автором з використанням [2,4,5,7]

Механізм управління ризиками в банківському страхуванні пов'язані з розробкою та впровадженням комплексу організаційно-економічних заходів,

які передбачають ідентифікацію, оцінювання, контроль, моніторинг і попередження банківських ризиків; фінансування відповідних заходів щодо попередження, компенсації та ліквідації негативних наслідків реалізації страхових випадків [1,4]. Одним з ефективних інструментів контролю ризиків є страхування. Як було з'ясовано вище, страховик у системі «банк-страхова компанія» при страхуванні банківських ризиків дає два альтернативних варіанти: страхування фінансових ризиків (кредитний, валютний, ліквідності, відсотковий, ринковий) або комплексне банківське страхування. Особливістю реалізації програм зі страхування фінансових ризиків у системі банківського страхування є те, що максимальний ефект від такої взаємодії може бути досягнутий лише у процесі якісно налагодженої взаємодії ризик-менеджерів банку з відповідними колегами у страховій компанії. При цьому, під страховим ризик-менеджментом слід розуміти цілеспрямовану діяльність страхової компанії щодо розробки та впровадження програм страхового захисту банку, яка може передбачати не або часткове покриття банківських ризиків.

Проаналізувавши різні твердження та провівши відповідний аналіз, ми дійшли висновку, що управління ризиками за допомогою взаємодії страхових компаній і банків дає відповідний ефект (рисунок 1).

З точки зору страхової компанії ризики банку після прийняття рішення щодо їх страхування, перетворюється на технічний ризик страхової компанії. Першочергову роль у процесі прийняття рішення щодо страхування того, і іншого ризику у страховій організації відіграє андеррайтинг, який включає в себе: оцінювання страхового ризику, становлення суми страхової премії, підготовку страхового договору, щодо.

В свою чергу, перед укладанням договору страхування банк повинен здійснити комплексне оцінювання фінансового стану страхової компанії. Для забезпечення ефективного управління ризиками банки і страхові компанії повинні налагодити співпрацю між ризик-менеджерами банку і андеррайтерами страхової компанії.

Результатом досліджень стало виділення видів взаємодії страхових компаній та банків, специфічних та загальних дирекцій їх взаємодії. Доведено, що взаємодію банків та страхових компаній слід розглядати як інструмент управління ризиками багатоетапного і складного процесу. Правильно побудована система взаємодії дозволяє досягти ефекту синергії, вираженому в підвищенні ефекту діяльності кожної з компаній, зменшення рівня ризику ведення бізнесу.

1. Багмет К.В. Ризик-менеджмент у системі банківського страхування // Актуальні проблеми економіки.-2011.№4(118).-с.203-210
2. Бут Т.В. Развитие интеграции страхового и банковского бизнеса: дис. ... канд.экон.наук: 08.00.10 / Кубан. гос. ун-т. / Т.В. Бут. – Ставрополь. 2007. – 183с.
3. Гошовська О.В. Стратегічне управління підприємств на синергічних засадах // Автореферат. – 2002. – 20с.
4. Єрмошенко А.М. Механізм інтеграції страхових компаній з банками у системі взаємодії учасників фінансового ринку // Бізнесінформ.-2012.-№6.-с.152-155

5. Романова А.О. Формирование механизма взаимодействия страховых компаний с банковскими учреждениями / А.О. Романова: дис. ... канд.экон.наук: 08.00.10. – Москва, 2005. – 231с.
6. Страхование в системе риск-менеджмента: Аналитическая записка /Эксперт РА //www.raexpert.ru
7. Пасько О.М. Сучасні тенденції взаємодії банків і страхових компаній /Пасько О.М. // Фінансова система України: зб. Наук. Праць, - Острог: Вид. Нац. ун-ту «Острозька академія», 2008. – вип. 10. – С.348-353
8. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/> Офіційний сайт Національного банку України
9. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uainsur.com/> Офіційний сайт Ліги страхових організацій України

Перевертун Андрій Вікторович

II курс, спеціальність «Фінанси та кредит»

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: к.е.н., доц. Черкашина К.Ф.

ІНТЕГРАЦІЯ БАНКІВ І СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Становлення та розвиток ринку фінансових послуг є однією з передумов ефективного функціонування всіх сфер і ланок економіки країни. Особливо актуально стає взаємодія фінансових установ, зокрема банків та страхових компаній з іноземним капіталом, як найактивніших учасників фінансового ринку, які здатні реально впливати на нього. Взаємодія таких банків та страхових компаній може приймати різні форми, серед яких банко-страхування, страхування банківських ризиків та надання страховим компаніям банківських послуг – розміщення коштів, розрахункове обслуговування та ін.

Виходячи з зазначеного, на сьогодні необхідним є дослідження тенденцій та перспектив розвитку співпраці банків та страхових компаній з іноземним капіталом на фінансовому ринку України.

Процеси інтеграції банківських установ і страхових компаній досить глибоко вивчаються такими вітчизняними фахівцями як В. Кучеренко, В. Кльоба, Б. Луців, О. Притула, В. Фурман, С. Науменкова та інші. У наукових працях іноземних вчених достатньо добре висвітлено досвід розвинених країн у побудові гармонійної взаємодії між банками та страховими компаніями. Незважаючи на актуальність проблеми, її гостроту з огляду на світовий досвід у цій сфері та загальні тенденції розвитку фінансового ринку, даний напрямок досліджень все ще не знайшов достатнього розвитку в працях вітчизняних науковців, а, отже потребує подальших досліджень.

В сучасних ринкових умовах інтеграція фінансових посередників постає закономірним явищем і одним з проявів новітніх тенденцій розвитку світових фінансових ринків. Під взаємодією банків та страхових компаній слід розуміти процеси поступового об'єднання їх діяльності (від спільного продажу послуг